

מושב תכנון עירוני ואזורי, מציגה דלית הראל, Dalitharel2@gmail.com

מתחמי עבודה עירוניים לצעירים כעוגן לחוסן קהילתי ולחיזוק אוכלוסיות הצעירים בתל-אביב

דלית הראל ; סיגל קפלן, האוניברסיטה העברית, המכון ללימודים אורבניים החוג לגיאוגרפיה

המחקר הנוכחי מתמקד בחמישה מתחמי עבודה משותפים בבעלות עירונית, לצעירים בעיר תל-אביב. ההתמקדות באוכלוסיית הצעירים 18-35 נובעת מהפוטנציאל הטמון בהם להוות מנוע צמיחה חברתי וכלכלי. המתחמים הם מאז"ה 9, הספרייה, ורדיאל 17, הקשת 49 ופת 83. מתחמים אלה כוללים מגוון שימושים המשרתים את הצעירים בעיר. מתחמי העבודה העירוניים לצעירים ייחודיים מסוגם וחדשניים בישראל ובעולם. כל חמשת המתחמים בתל-אביב משמשים כחללי עבודה משותפים ובמסגרתם פועל גם מרכז מצוינות ויזמות לשיפור חיי הצעירים בעיר. המתחמים מארחים תושבים צעירים בחלל מעוצב בו אפשר ללמוד ולעבוד. הם מוצעים כשירות ללא כל עלות. מתקיימות בהם פעילויות לקידום השכלה גבוהה, לבניית קריירה ויזמות וליצירת תרבות וקהילה מקומית. זאת במטרה לקדם את הצעירים בתל-אביב ולחזק את הקשר שלהם לעיר. בנוסף, הצעירים מקבלים שם מענה רלוונטי לצרכים העולים מהשטח. לדוגמה, במתחם 'ורדיאל 17' שבשכונת התקווה מקדמים אומנים בתחילת דרכם דבר שמסייע ליצירת קהילה. במתחם המשותף ביפו, מנגישים השכלה גבוהה ומכוונים לבחירות מקצועיות. המתחמים משמשים גם כ"מחרשה" בתקופות מבחנים.

במחקר זה יישמנו את המודל התיאורטי של 'הגישה המשולבת' לבחינה והערכה של התהליכים היוצרים מארג של חוסן אישי והקהילתי. החידוש במודל הוא בכך שהוא משלב שתי אסכולות האחת מהתחום הסביבתי-חברתי והשנייה בהיבט פסיכולוגי. לבחינת המודל באמצעות מחקר איכותני ערכנו 72 ראיונות חצי-מובנים בחמשת המתחמים של העיר תל-אביב. הראיונות נערכו עם צוותי הניהול (חמישה עשר עובדים), ועם הצעירים (חמישים ושבעה בגילאי 18-35) : ניתוח הראיונות נעשה לפי שמונה תמות.

בניתוח הראיונות זיהינו תהליכים שנוצרו במתחמים אשר מקדמים את הצעירים, ובאמצעותם נבנה חוסן אישי וקהילתי. המתחמים מהווים מנוף ליצירת שינוי עצמי ומקדמים גם חוסן קהילתי ומשפרים את התארגנות העצמית של הצעירים המבקרים בהם. מהממצאים עולה כי 1. המתחמים משחררים את הצעירים מחסמים כלכליים ותפקודיים בנושאים הקשורים להתארגנות העצמית 2. במתחמים מנגישים רכישת ידע, השכלה גבוהה ותוכניות יזמות לשיפור חיי הצעירים בעיר 3. המתחמים תורמים להידוק הקשר בין הצעירים לעירייה. 4. המתחם מהווה מנגנון המסייע לחיבור חברתי וקהילתי, בונה שייכות חברתית ומספק מקום מפגש אשר מאפשר לצעירים תחושת בית. 5. המתחם בונה עוגנים לצעירים, ומשמש כקרש קפיצה משמעותי בתחומים בעלי חשיבות מכרעת- השכלה ותעסוקה. השינויים אותם חווים הצעירים במתחמים, גורמים להעצמה אישית ומחזקים את החוסן האישי והקהילתי של צעירי העיר תל-אביב.